

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník devatý /1986/ - č. 4
od 25.února 1986 do 18.března 1986

	str.
Dokument Charty 77/6/86 /Kondolence k úmrtí Olofa Pal-	
-meho/	2
7/86 Prostor pro mladou generaci	2
8/86 /Blahopřání Františku Vodslo-	
novi k 80.narozeninám; Jiří	
Ruml: Osmdesátiletý rebel z	
Dobřichovic/	7
9/86 /K desátému výročí přijetí me-	
zinárodních paktů o lidských	
právech/	8
10/86 /Zpráva o výsledku mluvčích	
Charty 77/	11
Sdělení VONS č.508 /Perzekuce proti členům Jazzové	
sekcce se stupňují/	12
Ohlasy na Pražskou výzvu	13
Milánská výzva	13
Ladislav Hejdlánek - úryvek z textu "Milánská výzva	
a co je kolem"	14
Polské hnutí Svoboda a mír	15
V samizdatu nově vyšlo...	19
Krátké zprávy /Petice z Gottwaldova/	19

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina
signatářů Charty 77

Petr Uhl, Anglická 8, Praha 2 - Vinohrady

Charta 77/6/86 /Kondolence k úmrtí Olofa Palmeho/

Paní Palmová, Stockholm

Jsme otřeseni nesmyslným činem, který připravil o život Vašeho manžela. Olof Palme zůstane v dobré paměti čs. občanů jako přítel, který vřele sympatizoval s jejich demokratickými snahami a vždy se zastával těch, kteří byli za toto úsilí pronásledováni. Solidarizoval se rovněž se společenstvím Charta 77 a s naší činností na obranu lidských práv. Budeme na něj vzpomínat jako na člověka a politika, který usiloval o sprátenou Evropu i o svět bez příkrých sociálních rozdílů, bez válek, o svět lidských práv a demokracie.

Přijměte, prosím, Vy i vaši synové, naši hlubokou účast i přání, abyste se ze zranění zotavila.

Martin Palouš
mluvčí Charty 77

Anna Šabatová
mluvčí Charty 77

Jan Štern
mluvčí Charty 77

V Praze dne 3. března 1986

XXXXXX

Charta 77/7/86

Federálnímu shromáždění ČSSR

Vinohradská 1, Praha 1

Prostor pro mladou generaci

Osmého prosince 1985, ve výročí smrti Johna Lennona, shromáždili se mladí ctitelé rockové a folkové hudby u jeho symbolického hrobu na Kampě a zaplnili i Karlův most. Někteří hráli na kytary a ke zpěvu se přidávali postupně všichni. Na výzvu důstojníka VB, aby se rozešli, oddělila se asi tisícičlenná skupina, prošla Staroměstským náměstím na Příkopy, odtud pokračoval průvod k Národnímu divadlu a přes Újezd a Malostranské náměstí na Hrad, kde shromážděné osvětlily reflektory policejních aut. Průvod neprošel středem Prahy mlčky. Volalo se: Žádná raketa není mírová! Dejte míru šanci! Chceme svobodu! a také: Zrušte armádu! Na Hradě zazpívali někteří i národní hymny.

Když se již průvod rozcházel, získal podporu nápad uspořádat improvizovanou podpisovou akci proti raketám. Tak se na zídce u Kajetánky zrodil text, v němž stálo: Nesouhlasíme s rozmístováním jakéhokoli počtu jaderných zbraní na obou stranách Evropy. Pod text se postupně podepsalo na tři sta mladých lidí a petici zaslali prezidentovi republiky, předsedovi vlády, jakož i americkému a sovětskému velvyslanectví.

Bezpečnost, která průvod po celou dobu sledovala, projevila na místě samém zdrženlivost. To je třeba ocenit, protože rok předtím, 8. prosince 1984, podobné shromáždění rozehnala s pomocí služebních psů a obušky. Nicméně ani lonský průvod neskončil bez následků. Několik desítek jeho účastníků bylo vyslýcháno, u jednoho, který byl ten večer zadržen, byla provedena domovní prohlídka - a tak s hodnocením úřadů je třeba ještě vyčkat.

V každém případě šlo o událost, která nemá za posledních patnáct let v našem hlavním městě obdoby. A protože spontánní mírová demonstrace dělníků, učňů a studentů zprvu unikla pozornosti sdělovacích prostředků, zaslouží si tím spíše naši dodatečnou pozornost. Spolu se vznikem neformálních pospolitostí zejména v menších městech, motivovaných náboženským, ekologickým či třeba nadšením pro novou hudbu, signali-

zuje prosincový průvod Prahou rostoucí zájem části mladého pokolení o věci nadosobní. Je výzvou určenou nám všem. Jistě nebudeme jediní, kdo se pokusí dešifrovat její smysl. Následující úvahy a návrhy proto předkládáme v dobré víře, že veřejnost je pochopí jako vstupní slovo.

I.

Mladý člověk si přeje prožít svůj život jako příběh, který si zvolí a stvoří. V tomto přání je pochopitelně kus iluze, protože prostor, v němž se jeho příběh odehraje, stvořili už jiní a před ním. Přesto má jeho přání i hluboké oprávnění, neboť každým lidským životem, každým novým pokolením začíná svět znovu.

Bohužel, brzy sezná, že mu už někdo jiný napsal k jeho životu scénář. Někdo mocný a anonymní, kdo se s ním nedomluvil a také nadále se s ním domlouvat nehodlá. A tak místo příběhu začne postrkování a usměrňování, kádrování a třídění, jako když součástka putuje po běžícím pásu k místu, kde spadne do své bedny. Mladému člověku se leccos nelíbí a chtěl by se na to i zeptat, ale doma i v zaměstnání ho varují: Do toho se raději nepleť! Mladý člověk samozřejmě přemýšlí a rád by přemýšlel nahlas. Tu mu zas řeknou, že všechno namysleli do zásoby nějakí klasici. Někteří z mladých jsou podnikaví a rádi by cosi podnikli i ve vlastním podniku; rychle jim tedy vysvětlí, že podnik tu není k podnikání, ale k tomu, aby plnil ukazatele. Mladý člověk se ochotně spolčuje a možná by i založil nový spolek; jenže systém má už své osvědčené prefabrikáty a tím je spolčovací příděl vyčerpan. Je toho opravdu málo, co mladým zůstává jako prostor pro svobodné sebeuplatnění - snad sport, toulky přírodou a ovšem láska.

Samozřejmě: nikdo není jen výtvozem okolností. Silnější povahy si i za této situace nacházejí svou cestu. Nesmíme však zároveň zapomínat na desítky a stovky těch slabších, kteří své životní prázdno dnes a denně utloukají vysedáváním u piva nebo kteří hledají revoltu a vzruch v drogách a ničí se stejně nelítostně jako ničí na všechno rozzlobený výrostek telefonní budku.

Teprve na tomto pozadí uměle způsobené kulturní nouze doceníme, co pro mladé lidi znamená setkání s hudebním proudem, který je schopen vyslovit ten zvláštní, drsný a zároveň rozcitlivělý pocit generace rostoucí ve stínu jaderných raket. Hudební skupiny, za kterými se jezdívalo někdy i stovky kilometrů do zastrčených hospod, mají nezřídka až dadaistické názvy - jako Jasná páka nebo Ještě jsme se nedohodli - ale na jejich koncertech prožije posluchač svou chvíli reálné katarze: konečně někdo vyjádřil, čím se až dusí. A je to zároveň pocit vděčnosti a srozumění, který lze těžko popsat.

Kromě skandování na sportovních stadionech je naše země dost zamlklá. Lidé zarputile mlčí v dopravních prostředcích a neméně zarputile i na různých schůzích. Mlčením je i rituální omílání opotřebovaných slov a vět, které nikdo neposlouchá. V takové zakřiknuté chvíli se přemýšlivý písničkář dostává do situace, kterou nezavinil: pro své publikum se stává nejen písničkářem, ale i básníkem, kazatelem a mluvčím. Jeho zpívané promluvy při kytáře jsou provázeny úpěnlivou pozorností i uvolněným chechotem i bouřlivými aplausy. Strážci monopolu na výchovu mladé generace se cítí ohroženi a žádají, aby se proti nekalé konkurenci zakročilo. Což se posléze i stane.

Po neblaze proslulém a nekvalifikovaném článku v Tribuně v březnu 1983 nastala likvidační akce. Kapely jako Pražský výběr, Letadlo, Jasná páka a další přestaly účinkovat, protože se jich zřizovatelé v důsledku administrativního nátlaku zřekli. Jeden populární písničkář byl postaven před soud pro údajné příživnictví a rozkrádání, na druhého se snesla nevěle, neboť si dělal psinu z nebeské byrokracie a ta pozemská to vztáhla na sebe. Je sice pravda, že čas otupil likvidační elán a že se někteří dočasně vyřazení muzikanti zase uplatnili. To však neznamená, že byrokratický tlak ustal. Zatímco na venkově trvá nezastřené šikování rocku i folku dál, v kulturních centrech se zostrilo zejména schvalovací řízení na úrovni zřizovatele. Dochází ke groteskním situacím, kdy se dvacetiletý muzikant musí o svých písních dohadovat s komisí přestárklých neodborníků bez špetky pochopení pro jeho vkus a životní pocit. Písemně se ovšem nic nezakazuje - většina záповědí se provádí ústně prostřednictvím pořadatelů a zřizovatelů.

Situace se dále zkomplikovala zrušením Svazu hudebníků rozhodnutím MV ČSR ze dne 22.10.1984. Tím se zpochybnila jak existence Jazzové sekce Svazu hudebníků, jež sdružuje na sedm tisíc zájemců o novou hudbu, tak i Sekce mladé hudby, která má dvanáct tisíc členů. Zejména na Jazzovou sekci dopadly už nejružnější šikany včetně domovních prohlídek v místnostech sekce i v bytech jejích funkcionářů. Z nezávislé hudební aktivity, která svými účastníky nebyla vůbec pojímána jako nějaká "politika", se tak přes noc stalo politikum. Desetitisíce mladých lidí přijalo pronásledování svých spolků, kapel i zpěváků jako osobní urážku. Problém sám už překročil hranice republiky a na kulturním fóru vloni v Budapešti se o zmíněných represích obšírně hovořilo. Také Praha zažila v letech 1983, 1984 a 1985 už tři demonstrace mladých, které byly mimo jiné varovnou odezvou na kulturní politiku prováděnou klackem.

Náš návrh je jednoduchý:

ZRUŠTE MALÍČERNOU KURATELU NAD NOVOU HUDBOU. NECHTE KAPELY HRÁT A ZPĚVÁKY ZPÍVAT. A ZRUŠTE KLATBU NAD JAZZOVOU SEKCI I NAD SEKCI MLADÉ HUDBY.

II.

Touhou každého mladého člověka je podívat se do světa. Za rakouské monarchie se chodilo po vyučení do ciziny na zkušenou. Tato potřeba platí i dnes. Říká se, že by mladá generace měla být vzdělaná a schopná zvládnout technické a vědecké nároky třetí průmyslové revoluce. Jak toho ale docílit, když mladí lidé nemohou získat přímou zkušenost v zemích, kde tento rozvoj dospěl dále - získat tuto zkušenost a vrátit se s ní domů? Říká se, a to z míst nejoficiálnějších, že Evropa je náš společný dům. Co je to ale platné, když tento dům není průchoďný a jeho obyvatelé se nemohou navštěvovat. Jak se může vytvořit pocit důvěry a sounáležitosti, když se národ od národa uměle rozděluje?

Jaroslav Seifert v básni napsané k počtě Vladimíra Holana použil výrazu: ta zpropadená voliéra Čech. Voliéra je klec, kde ptáci mohou vzlétnout, poletovat, ale nemohou se rozletět. Říká se, že mladé pokolení má dnes všechny možnosti svobodného rozletu a na televizních obrazovkách se cestuje i do vesmíru. Mladý Čechoslovák však nemá tak náročné sny: rád by se podíval alespoň na skok k sousedům do Vídně. A tu se přesvědčí, že cesta do kosmu by byla snazší. Pocho-

pitelně závidí svým vrstevníkům ze západní Evropy, kteří si jezdí ze země do země bez všelijakých příslibů a výjezdních doložek a ani cesta kolem světa není pro ně nic nepředstavitelného. Říká se, že mladí Čechoslováci mají o životě na západ od našich hranic iluze. Dost možná. Není nic snazšího než jim dát možnost, aby se o životě svých západních sousedů na místě přesvědčili a případných iluzí se zbavili. A naopak, to dobré, co poznají, ať si odvezou ve své mysli zpět - ku prospěchu svého domova. Tak se od nepaměti přenášela lidská zkušenost a země, které se před ní izolovaly, upadly ve strnulost a katastrofálně zaostaly.

Náš návrh je znovu prostý: UMOŽNĚTE MLADÝM LIDEM CESTOVAT. Protože předpokládáme rozličné námitky i praktického rázu /nejdou devízy atp./, rádi bychom celou věc usnadnili.

Obrátíme se na své přátele v západní Evropě - máme na mysli např. hnutí usilující o mírovou Evropu bez ničivých zbraní - aby uvážili založení fondu, kterým by se financovaly prázdninové tábory pro setkání mladých lidí z obou částí evropského domu, například pro setkání muzikantů a písničkářů nebo mladých ekologů a ochránců přírody nebo třeba studentů některého evropského jazyka atp. A nesmělo by se zapomenout ani na taková tematická setkání, jež by vyhovovala mladým lidem z průmyslu a zemědělství, kteří mají zájem o aktuální odborné i sociální problémy, jež hýbou těmito oblastmi hospodářství.

Tato akce, jejíž pracovní název by mohl být MLADÁ EVROPA SE POZNAVÁ, by se mohla stát skromným počátkem hlubšího procesu odbourávání bariér.

III.

"Zrušte armádu!" volalo se v prosincovém průvodu. I v šedesátých letech docházelo u nás k různým manifestacím mladých, žádalo se leccos, co nebylo vládě vhod, ale takové heslo se nevyskytlo. Zřejmě došlo k jistému posunu ve vědomí lidí.

Armáda není nikde v Evropě skutečně populární. Nákladné přehlídky vojsk a válečné techniky jsou lidem z duše protivné. Dochází k paradoxnímu jevu: při pohledu na defilující rakety se v divákovi nerodí pocit bezpečí, ale yzmáhá se v něm naopak stále silnější pocit nebezpečí. Neboť ví: kde je instalována jaderná raketa, tam míří i rakety protivníka. Obyčejný člověk má pocit, že je v pasti.

V Československu je tento pocit ještě znásoben skutečností, že se na našem nevelkém území tísní hned armády dvě. V některých oblastech, kam se člověk pohne, narazí na vojenský prostor. Není se tedy co divit, když se občan domnívá, že by nám za daných okolností lépe vyhovovala armáda menší, levnější a také demokratičtější. Většina mladých lidí se tudíž dívá na prezenční službu jako na zbytečnou ztrátu času a újmu. A myslí si právě to, co pražský průvod volal.

Přicházíme proto s návrhem, který vychází tužbě mladých lidí alespoň částečně vstříc, a přitom ani z profesionálních vojenských kruhů k němu nemůže být seriózních námitek. Zkušenost našich sousedů - NDR a NSR - prokázala, že pro dobrý výcvik branců bohatě stačí jeden a půl roku. Navrhujeme tedy ZKRATIT PREZENČNÍ VOJENSKOU SLUŽBU ZE 24 NA 18 MĚSÍCŮ.

A ještě v jedné důležité věci nám mohou být sousední země příkladem: jak v NDR tak v Maďarsku respektují fakt, že některým mladým lidem jejich víra nebo svědomí zapovídají sloužit ve zbraní. Pro tyto brance byla v NDR zřízena náhradní pracovní služba.

I v Československu dochází při nástupu vojenské služby k těmto mravním konfliktům, které, jsou-li násilím potlačeny, mohou vyústit v zoufalství a sebevraždy. Proto navrhu-
jeme ZŘÍDIT I U NÁS NAHRADNÍ PRACOVNÍ SLUŽBU PRO BRANCE,
KTERÝM SVĚDOMÍ NEBO NÁBOŽENSKÁ VÍRA ZAPOVÍDAJÍ CVICIT SE
V ZABÍJENÍ LIDÍ.

Společnost by této služby beze zbraně mohla účelně vyu-
žít zejména v činnostech souvisejících se záchranou lesů a
vůbec s ochranou životního prostředí, jakož i v oblasti péče
o lidi staré a postižené.

Kdyby se obě úpravy vojenské služby uskutečnily, získalo
by tím nejen čs.hospodářství a státní pokladna, mladé poko-
lení a evropská veřejnost by to přijaly jako akt dobré vůle.
A pokud by došlo v důsledku úpravy k jisté redukci početní-
ho stavu armády, dá se tato změna pozitivně uplatnit na ví-
deňském fóru jednajícím o snížení počtu vojsk obou aliancí.

IV.

Jsme ujišťováni - a hovoří o tom i ústava - že se vzdělá-
ní, výchova a vyučování u nás řídí hlediskem vědy. Měla by
to tedy být cesta značená kritickým tázáním, opravdovostí a
úctou k odlišnému stanovisku. Mladý člověk však nesoudí vý-
chovu podle toho, co ona sama o sobě říká. Hodnotí ji podle
toho, jak si počíná. A vzpírá se, když jsou mu na vědeckém
tácu předkládány hotové poučky, o kterých se pak již nemá
ani přemýšlet ani diskutovat.

Jednadvacátého prosince 1985 uveřejnil čs.tisk komuniké
ze schůzky tajemníků ústředních výborů komunistických a
dělnických stran v Bukurešti o mezinárodních a ideologic-
kých otázkách, které podepsali i tři tajemníci ÚV KSČ. Mezi
jiným se v komuniké zdůrazňuje, že mládež má být vychovává-
na "v duchu bezmezné oddanosti své straně a zemi". Nemíní-
me zlehčovat toto odhodlání. Domníváme se pouze, že bez-
mezně oddán může být Pátek Robinsonovi, ne však občan ně-
čemu tak proměnlivému a lidsky chybujičímu, jako je která-
koliv politická strana. Bezmezná oddanost je slepá oddanost
a ta je v rozporu s požadavkem výchovy ve vědeckém, tedy
kritickém duchu.

K svému přesvědčení by měl každý člověk dozrát. Má-li
být pravdivý výsledek, měla by být pravdivá i cesta k němu.
V dospívajících lidech bývá živý cit pro fair play, a pro-
to v nich budí nevoli, když vidí, jak je ve škole i v za-
městnání předstírané přesvědčení honorováno postupem. Kdo
se však opováží mít jiný názor a je příliš zásadový, aby
jej zapřel, na to doplácí. Je snad tohle vědecká výchova?
Což není jasné, že přesvědčení přijaté za úplatu je úplatné
presvědčení?

Konečně soudíme, že není správné, když se pod záminkou
vědecké výchovy vštěpuje předsudek, jako by byl člověk zbož-
ný méně osvícený než lidé, kteří s ním jeho zkušenost nesdí-
lejí. Albert Einstein v úvaze "Jak vidím svět" píše: "Nej-
krásnější, co můžeme prožít, je tajemství. Je to základní
pocit, jenž stává u kolébky pravého umění a vědy. Kdo ho ne-
zná a kdo se již neumí divit a nedovede žasnout, je vlastně
mrtev a jeho oko je vyhaslé." Einstein nazývá tento svůj
vztah k nekonečnému bytí zbožností, dokonce hlubokou zbož-
ností. Ptáme se: byl snad Einstein člověk vědecky neosvícen-
ý? A mohl by, podle zdejších měřítek, vůbec přednášet na
čs.vysoké škole?

V každém člověku je bytostná potřeba přesáhnout sebe sama.

Jednotlivec, říká Einstein, "pocituje individuální bytí jako nějaké vězení a snaží se prožívat souhrn jsoucna jako jednotu hlubšího významu." V postihování, ve výkladu tohoto významu se arci lidé lišili, liší a patrně budou lišit. Můžeme-li něco poradit našim mladým přátelům, pak jen to, aby se těmito odlišnostmi nedali odradit. Neboť lidé se nedělí podle svých vyznání. Dělí se však na ty, jejichž vztah k bližním, k přírodě, k univerzu je otevřený a přející, a na ty, kteří se tu klaní nějaké velmi dočasné a zpravidla velice nesnášenlivé modle.

Dne 10.června 1415 psal český učenec a kazatel svým krajanům: "Také prosím, abyste se milovali, dobrých násilím tlačiti nedali a pravdy každému přáli."

Všimněte si dobře: Hus říká "přáli", ne "vnucovali". Je to nevědecký požadavek? Domníváme se naopak, že tento vzkaz, který k nám přichází ze vzdálenosti šesti staletí, oslovuje velmi současně každého z nás.

Shrnujeme: JE V ZASADNÍM ROZPORU S DUCHEM VSKUTKU OSVÍCENÉ VÝCHOVY, ABY BYLI LIDÉ ZVÝHODŇOVANI NEBO NAOPAK DISKRIMINOVANI PRO SVÉ PRESVĚDČENÍ. JEDINÝM MĚŘÍTKEM PRO POSTUP VE ŠKOLE I V ZAMESTNÁNÍ MUŽE BYT POUZE ODBORNÁ A CHARAKTEROVÁ ZPŮSOBILOST. A PLATÍ-LI, ŽE KAŽDÝ NOVĚ PŘICHÁZEJÍCÍ ČLOVĚK JE I NOVÝM POČÁTKEM, MUSÍME MU TĚŽ PŘIZNAT PRÁVO, ABY SE NA NAŠ SVĚT PODÍVAL SVYMA OČIMA.

V Praze 6.března 1986

Martin Palouš

Anna Šabatová

Jan Stern

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

Na vědomí: vládě ČSSR, deníku Mladá fronta, časopisu Mladý svět.

XXXXX

Charta 77/8/86 /Blahopřání Františku Vodslonovi k 80.karozenínám/

Vážený Františku Vodsloni,

k Vašemu jubileu Vám přejeme vše dobré a místo dárku přijměte toto pozdravení, které za početnou obec Vašich přátel napsal Jiří Ruml.

V Praze 16.března 1986

Martin Palouš

Anna Šabatová

Jan Štern

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

Osmdesátiletý rebel z Dobřichovic

Milý Františku, snad nebudete tak důvěrné oslovení považovat za příliš troufalé, všichni Vaši přátelé Vám tak říkají a my k nim rádi patřáme. Jsme jen trochu na rozpacích, zda blahopřát Vám k osmdesátce nebo sami sobě k Františku Vodslonovi. Uděláme to napůl, i když celoživotnímu odpůrci polovičitosti tohle asi zrovna nevoní. Vy jste svým založením spíš rebel, který chce vždycky všecko a taky všecko právě tak dělá bez ohledu na důsledky. Neměl jste to v životě lehké, sklízel jste víc příkoří než pochval, ale neměli to lehké ani páni s Vámi. Sám o tom skromně píšete ve své nedávné odpovědi Vasilu Bilakovi na jeho falzující interview: "Od svého mládí jsem se angažoval politicky i společensky za lepší život a více svobody dělnické třídy. Vyrosl jsem v dělnickém hnutí. V něm jsem pracoval a bojoval a byl perzekuován po mnoho let, vlastně za všech režimů. Zažil jsem první republiku s jejími klady a zápory a nemám žádné iluze. Život dělníka za kapitalismu nebyl lehký, ale

měl možnost bojovat za své zájmy. Nikdy jsem si ani ve zlém snu nedovedl představit, že se v reálném socialismu stanu svědkem tak propastného rozdílu v životní úrovni lidí. Zatímco jedni žijí v přepychu, druzí nevědí, jak vyjít s výplatou... Takové poměry by neměly nechat klidně spát žádného zodpovědného činitele. Měl by bouřit nebe a zemi, aby se stala náprava. Toho, kdo stojí v čele, nikdo a nic nezburcuje odpovědnosti za takový stav." - To jsou silná slova a jen málokdo z Vašich vrstevníků má odvahu je říkat takto hlasitě.

V životních osudech Františka Vodsloně se jako v kapce vody zrcadlí celá historie našich národů v tomto neklidném století. On byl tím odvážným chlapíkem, který v době okupace po svém zatčení prchal z rukou gestapa a byl znovu lapen jen proto, že mu jakýsi lhostejný návštěvník kina nastavil nohu. Museli ho vázat do kozelce a při výslechu mu radši přerazili nohu, aby jim znovu neutíkal. Byl vězněm, který už čekal předepsané dny a noci na popravu a potom dlouhé roky v samotce bayreuthské věznice na osvobození. Z rozstřílené cely bývalého kláštera v tomto slavném Wagnerově městě ho vytáhli s těžkou tuberou na pokraji smrti. Věru námět na hrdinský román nebo film, kdyby ten Vodslon tolik nezlobil. On je však samá rebelie. Tu první poválečnou dal najevo, když v září 1967 odmítl hlasovat pro potrestání buřičů ze Svazu spisovatelů, a pak šla už jedna za druhou: vzpoura proti vstupu vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 a proti jejich trvale dočasnému pobytu na území našeho státu; byl jedním ze čtyř poslanců, kteří zvedli ruku proti vnucené dohodě v Národním shromáždění a spolu s dalšími zvedl později i hlas proti pohrbívání společenské obrody země. Zbavili ho všech dřívějších zásluh a poct z nich plynoucích a když se v lednu 1977 jeho jméno objevilo pod programovým prohlášením Charty 77, stal se z něho psanec, kterého pronásledovali doslova na každém kroku, obklíčili jeho dům v Dobřichovicích, zakazovali mu vycházet a nepouštěli k němu přátele. Tak je tomu při různých příležitostech do dneška.

Mocní se Vás bojí a zejména mají strach z Vašeho vlivu na dělníky, protože Vy máte své názory na to, kdo a jak ve skutečnosti vládne této republice. Jsou to -jak také jinak- názory veskrze rebelantské. A proto Vám, Františku, k té Vaší osmdesátce přejeme ještě mnoho duševní i tělesné síly k naší i Vaší radosti a na zlost pánům.

16. března 1986

xxxxxx

Charta 77/9/86 /K desátému výročí přijetí mezinárodních paktů o lidských právech/
Federálnímu shromáždění ČSSR.

Dne 23. března 1986 uplyne deset let od chvíle, kdy po schválení všemi příslušnými instancemi vstoupily v Československu v platnost Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Tyto zákonné normy mezi jiným zaručují, že nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, rodiny, domova nebo korespondence /čl.17 prvního paktu/, že každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství /čl.18 prvního paktu/, že každý má právo na svobodu projevu, totiž svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky bez ohledu na hranice, a to ústně, písemně, tiskem či jakýmikoli prostředky podle

vlastní volby /čl.19 prvního paktu/, uznává se zde právo na pokojné shromažďování /čl.21 prvního paktu/, právo každého sdružovat se s jinými a zakládat na ochranu svých zájmů odborové organizace /čl.22 prvního paktu/, právo každého na vzdělání /čl.13 druhého paktu/, právo každého na účast v kulturním životě a na svobodu nezbytnou pro vědeckou a tvůrčí činnost /čl.15 druhého paktu/.

Po přijetí a ratifikaci obou paktů je třeba všechna jejich ustanovení považovat za upřesnění, popř. rozvedení čl. 19-33 ústavy ČSSR, totiž konkrétně rozvoje a zájmu každého občana v souladu s rozvojem a zájmy společnosti /čl.19/, rovnoprávnosti občanů /čl.20/, práva na práci a odměnu /čl.21/, práva na odpočinek /čl.22/, práva na ochranu zdraví /čl.23/ a na vzdělání /čl.24/, ochrany zdraví a rodiny /čl.26/, rovnoprávnosti žen /čl.27/, svobody projevu a shromažďování /čl.28/, petičního práva /čl.29/, nedotknutelnosti osoby /čl.30/, nedotknutelnosti obydlí, listovního tajemství a svobody pobytu /čl.31/, svobody vyznání /čl.32/ a práva azylu /čl.33/.

Úplné znění obou přijatých paktů bylo zveřejněno ve Sbírce zákonů ČSSR dne 13.10.1976 jako vyhláška č.120/76 Sb. Každému čs.občanu se tak dostalo práva užívat všech zde stvrzených svobod a vyžadovat, aby je státní moc plně uznávala. Po deseti letech po přijetí obou paktů je nicméně nutno konstatovat, že řada jejich článků byla u nás uvedena do praxe buď málo účinně nebo prakticky vůbec ne a že mnohé z nich státní moc příliš nerespektovala. Kontrola dodržování závazků z těchto paktů plynoucích se náš stát vyhýbá již tím, že se nepřipojil k tzv.opčnímu protokolu, ustavujícím jako "dozorčí orgán" Výbor pro lidská práva. Dále u nás nebyla přijata potřebná jurisdikční opatření, která předvídá první z obou paktů v částce 2 čl.2 části II, zavazující každý signatářský stát uplatnit práva uznaná v paktech eventuelními legislativními úpravami. Tak dodnes existují mezi zněním jednotlivých článků paktů a zněním dříve přijatých a dosud stále platných anebo dokonce i nových čs.zákonů, ustanovení, vládních vyhlášek a nařízení vážné rozpory.

Podrobnou analýzu stavu čs.zákonnosti ve vztahu k přijatým paktům spolu s konkrétními návrhy potřebných legislativních úprav obsahuje dokument Charty 77 č.7/85. Zde pouze pro ilustraci uvádíme případ, kde je podle našeho mínění rozpor mezi textem paktů a čs.právní realitou zcela zjevný: jde o čl.12 prvního paktu, jenž jednoznačně stanoví, že každý může svobodně opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní. /Podrobně analyzoval tuto problematiku dokument Charty 77 Svoboda cestování do ciziny, vydaný 26.března 1979./

Podíváme-li se blíže, jak čs.úřady zde deklarované právo každého svobodně cestovat a pohybovat se z jedné země do druhé chápou a jak je v praxi vykládají, zjistíme, že pro čs.občana je toto právo do značné míry pomyslné, mající spíše povahu privilegia než zákonného nároku. Ke "svobodnému" cestování je totiž podle platných směrnic zapotřebí výjezdního povolení; rozhodnutí, komu takové povolení bude a komu nebude uděleno, závisí zcela na správních orgánech, aniž má občan jakoukoliv právní ochranu v případě jejich zamítavého postoje. Odvolat se totiž může zase jen k týmž orgánům a jedině ony jsou kompetentní posoudit, zda cestování toho kterého občana do ciziny je či není "v souladu se státními zájmy ČSSR". Ve skutečnosti tedy kdokoli může být pou-

hým administrativním aktem, bez jakéhokoli soudního rozhodnutí, aniž by byl z čehokoliv obviněn a měl možnost se hájit, dokonce aniž většinou bývá seznámen s důvodem, které k tomuto rozhodnutí správní orgány vedly, na libovolně dlouhou dobu svého "papírově" stvrzeného práva svobodně vycestovat zbaven. A nejen to: ve výkladu k §109 trestního zákona se dočteme, že "setrváním v cizině bez povolení se rozumí, že pachatel zůstane v cizině i po uplynutí doby, která mu byla k pobytu příslušnými orgány povolena, anebo přejde do jiného státu, než do kterého mu bylo povoleno vycestování". Z toho plyne, že je v kompetenci úřadů nejen rozhodovat, kdo smí a kdo nesmí překročit hranice, ale navíc i vymezovat i délku a místo pobytu.

Za této situace, kdy je právo na cestování v rozporu s přijatými pakty takto okleštěno, dostávají se i ustanovení §109 trestního zákona trestající opuštění republiky "bez povolení" "odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením nebo propadnutím majetku" do zvláštního světla. Přísnými tresty se tu hrozí lidem, kteří by chtěli jednat dle čl.12 paktu o občanských a politických právech, jenž se stal součástí našeho právního řádu. Tvrdí-li komentář k trestnímu zákonu, že §109 s článkem 12 prvního paktu v rozporu není a neurčitě se odvolává na omezení, která pakt připouští /ochranu národní bezpečnosti, veřejného pořádku nebo morálky, ochranu práv druhých/, pak zpochybňuje nejen smysl tohoto článku, ale ducha celého paktu vůbec.

Podobně problematický výklad převažuje v současné čs. právní praxi i u ostatních článků obou paktů. Nicméně deset let, kdy tyto pakty mají u nás platnost zákona, nebylo jen dobou jejich porušování a nerespektování ze stran úřadů, ale i občanského úsilí o jejich dodržování a důsledné naplňování. Lze říci, že tím, že se tyto pakty staly součástí čs.právního řádu, respekt k lidským právům v celé naší společnosti stoupl. Jestliže politická moc uplatňuje nejenergičtěji ty zákony, které usnadňují výkon vlády, je především na občanech samotných, aby se zastávali právě zákonů, které moc z těch či oněch důvodů opomíjí, zejména těch, které stvrzují a vůbec definují pravomoci občanů, aby důrazně připomínali vládcům, že i oni a právě oni jsou povinni respektovat zákon, nemá-li se jejich vláda zvrhnout v pouhou zvůli.

V žádném případě nemůže být taková občanská iniciativa, jak se občas slyší, "protispolečenská" či "protistátní". Čs.stát přece není totožný se svou momentální byrokraticko-mocenskou strukturou či politickou reprezentací, která v něm v té či oné době vládne, ale je, jak říká jeho ústava "společným státem Čechů a Slováků" /a ovšem i dalších národností/, je republikou, neboli věcí společnou či veřejnou. Proto aktivita občanů, usilujících o dodržování zákonnosti, reklamujících svá zákonná práva, otevřeně se hlásících o svůj podíl na zodpovědnosti za tuto "věc společnou" naopak naopak společnosti a státu prospívá.

Stát, jenž se cítí takovým konáním ohrožen a jenž své občany, kteří tak činí, pronásleduje, jenž chápe sám sebe čistě mocensky jako nástroj účelové a dokonce násilné manipulace, takový stát se zpronevěřuje svému poslání. Vždyť smyslem státu, který se definuje jako republika, tj. věc společná a veřejná, je vytváření prostor pro život občanské pospolitosti, lidského společenství pod vládou zákonů. Tyto

zákony nejenže mají regulovat a tak vůbec umožňovat složitý chod takového společenství, v němž panuje tolik rozličných a mnohdy protichůdných zájmů, ale především mají být zárukou jeho svobody. Mají být výrazem toho, že toto společenství ctí a respektuje něco více než okamžitý prospěch těch, kdo jsou právě u moci: že stojí na základě mravním.

Charta 77, která starost o občanská a lidská práva přijala za svůj základní úkol, bude i nadále věrna své dnes již téměř desetileté tradici, upozorňovat na zákony státní mocí opomíjené, volat po nápravě při jejich nedodržování a porušování, vyjadřovat solidaritu a pomáhat podle svých možností všem, kdo se stanou obětí nezákonného pronásledování. Takovéto úsilí nepovažujeme jen za vnitřní záležitost své země, nýbrž za příspěvek ke všeobecnému plnění smluvních závazků. Vždyť právě vzrůst důvěry ve smluvní partnerství může přispět ke snižování napětí mezi státy. Lidská práva jsou univerzální povahy a Charta 77 prokázala své pochopení pro jejich univerzalitu tím, že se důrazně přihlásila k duchu Helsinek, k oběma paktům a ke Všeobecné deklaraci lidských práv v řadě dokumentů, jež se zabývaly ohrožením těchto práv především v Československu, ale i jinde ve světě.

Charta 77 je přesvědčena, že její úsilí o dodržování práva a omezení libovůle odpovídá zájmům a přání naprosté většiny obyvatel naší země. Chováme proto naději, že si občané výročí právního uznání obou paktů československou republikou připomenou nejen jako pozoruhodnost, týkající se jen minulosti, ale jako živou výzvu ujmát se svých zákonem zaručených práv spontánně a beze strachu.

V Praze 18. března 1986

Martin Palouš

Anna Šabatová

Jan Štern

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

XXXXX

Charta 77/10/86 /Zpráva o výsledku mluvčích Charty 77/

Krátce po odeslání dokumentu Charty 77 č.7 "Prostor pro mladou generaci" Federálnímu shromáždění a vládě ČSSR byli mluvčí Charty 77 podrobeni výsledku. Byly to první výsledky letošních mluvčích Charty 77 podle zákona o SNB. Jana Šterna odvezli příslušníci Státní bezpečnosti do Bartolomějské ulice z bytu ve večerních hodinách 11. března 1986. Protokolárně byla vyslechnuta též jeho žena. Výslech Martina Palouše se konal 12. března ráno. Oběma mluvčím bylo v souvislosti s vydáním dokumentu o mladé generaci a vůbec v souvislosti s jejich činností vysloveno důrazné varování: budou-li v této činnosti pokračovat, hrozí jim trestní stíhání. Jan Štern i Martin Palouš se proti tomuto varování rozhodně ohradili. Poukázali na to, že činnost Charty 77, která upozorňuje na porušování lidských práv a provází tuto kritiku konstruktivními návrhy, je plně v souladu s čs. zákony a se známými mezinárodními pakty, jež se staly nedílnou součástí čs. právního řádu. Nejsou si proto jako mluvčí této iniciativy vědomi žádné trestné činnosti a naopak jsou přesvědčeni, že činnost Charty, kterou v dané chvíli reprezentují, je společensky potřebná a prospěšná.

V Praze 18. března 1986

Martin Palouš

Anna Šabatová

Jan Štern

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

XXXXX

XXXXXX

XXXXX

Sdělení VONS č.508 /Perzekuce proti Jazzové sekci se stup-
-nují/

Jak jsme již oznámili /viz sdělení č.467/, bylo dne 26.7.1985 zahájeno trestní stíhání pro trestný čin porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky /§127 odstavec 1 trestního zákona/, který měl být spáchán tím, že Jazzová sekce pražské pobočky Svazu hudebníků provozovala v letech 1979 až 1983 údajně neoprávněnou hospodářskou činnost, jíž získala nejméně 130 000 Kčs; těchto peněz sekce použila pro své vlastní kulturní působení. V září 1985 byly v souvislosti s tímto trestním stíháním provedeny domovní prohlídky v místnostech Jazzové sekce a v bytech několika jejích funkcionářů.

Případ nadále pokračuje. Dne 6.prosince 1985 vznesl vyšetřovatel VB kpt.Viktor Spirk z KS SNB v Praze obvinění z uvedeného trestného činu Karlu Srpovi, současnému předsedovi Jazzové sekce /v inkriminované době byl jejím místopředsedou/. Karel Srp se hájí jednak tím, že provozovaná hospodářská činnost byla plně v souladu se statutem schváleným Svazem hudebníků, jednak tím, že nebyl odpovědným hospodářským pracovníkem, nýbrž dobrovolným funkcionářem Jazzové sekce a tudíž nemůže být stíhán podle tohoto zákonného ustanovení.

Represe policejní a justiční je provázena také represí správní. Komise ONV v Praze 4 za předsednictví JUDr. Františka Turka uložila v přestupkovém řízení dne 28.1.1986 Karlu Srpovi a Josefu Skalníkovi pokuty ve výši 3000,-Kčs každému, protože jako předseda a místopředseda Jazzové sekce pokračovali v činnosti i po rozpuštění Svazu hudebníků ministerstvem vnitřní CSR v říjnu 1984. Rozhodnutí dosud nenabylo právní moci. Postižení se dovolávají hrubých formálních závad v řízení a upozorňují na nezákonnost i politickou nevhodnost všech zatím provedených opatření proti milovníkům hudby. Trvají na tom, že Jazzová sekce nezanikla protiprávním rozpuštěním Svazu hudebníků, neboť nebyla jen specializovanou pobočkou tohoto svazu, ale je také samostatně řádným členem Mezinárodní jazzové federace při Hudební radě UNESCO. Z tohoto titulu požádal její výbor 31.1.1986 /předběžné jednání proběhlo v říjnu 1985/ ONV v Praze 4 o příslušnou registraci. Rozhodnutím odboru školství a kultury téhož ONV byly dne 10.2.1986 Karlu Srpovi a Josefu Skalníkovi uloženy pokuty po 500 Kčs, protože prý z pověření Jazzové sekce nechali před jedním domem tohoto obvodu instalovat pamětní desku ke čtyřicátému výročí konce druhé světové války a vzniku OSN, aniž si vyžádali příslušné povolení. Ani toto rozhodnutí nenabylo právní moci. Oba postižení si jsou vědomi nedodržení správních předpisů, hájí se však tím, že šlo o spontánní čin občanů, kteří brigádniccky vysazovali stromky v pražských částech čtvrti a pokládali zřízení pomníčku za vhodné vyvrcholení své akce. Upozorňují také na to, že Jazzová sekce byla sekretariátem generálního tajemníka OSN zmocněna pořádat akce na počest čtyřicátého výročí vzniku OSN a že instalace pamětní desky byla v souladu s tímto zmocněním.

Je téměř zbytečné dodávat, že členové výboru Jazzové sekce nejsou kriminální delikventi. Všechna tato opatření státní moci zjevně sledují jen jediný cíl: zlikvidovat další prostor svobodného projevu výhradně kulturního zaměření - byt by se v něm sebevíce dbalo čs.zákonů a sebeúzkosti-

věji, se respektovaly vyžadované administrativní postupy. Porušení čs.zákonů i ústavy, zpochybnění věrohodné účasti Československa na helsinském procesu /viz skandál okolo Jazzové sekce při kulturním fóru v Budapešti/, nepřímý útok proti organizacím jako UNESCO či OSN a v neposlední řadě pobouření několika tisíc čs.občanů - to je cena která jistým státním orgánům připadá naprosto přiměřená, pokud tím bude svobodné kulturní aktivitě nasazen další náhubek. Pokud ještě v tomto státě existují nějaké instituce dbalé jeho zákonů i skutečných zájmů společnosti, měly by namísto fiktivních trestných činů členů Jazzové sekce raději zkoumat, zda dosavadní postup vůči ní neohrožuje společenské vztahy v naší republice a její mezinárodní pověst.

11.3.1986 Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, čs.liga pro lidská práva, člen Mezinárodní federace pro lidská práva - FIDH

Jména a adresy členů VONS byly zveřejněny ve sdělení č.492 v Info o Ch 77 č.12 z roku 1985. Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění ČSSR.

XXXXX XXXXX XXXXX
Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných v Info o Ch 77 je v zásadě možné. Jde-li však o texty psané přímo pro Info o Ch 77, články, přehledy, zprávy apod., žádáme, aby při přebírání byl vždy uveden pramen.

XXXXX XXXXX XXXXX
V tomto čísle nepřinášíme žádné materiály Mezinárodní federace pro lidská práva - FIDH, protože jsme od pařížského ústředí federace tentokrát žádné podklady neobdrželi.

XXXXX XXXXX XXXXX
Ohlasy na Pražskou výzvu

Svenska Freds - och Skiljedomsföreningen, Švédská mírová a smírčí společnost, která má ve Švédsku velký vliv a je mimochem nejstarší existující organizací mírového zaměření na světě, vypracovala dodatečně své stanovisko k Pražské výzvě, a to po mnoha diskusích nejen nad Pražskou výzvou, ale i nad různými mezinárodními reakcemi na ni. Dopis švédské společnosti do Prahy je datován 23.lednem 1986 a pojednává o možnostech překonání rozdělení Evropy a světa na bloky o problematice koncepci neutrální Evropy, o možnostech sjednocení NSR a NDR a o helsinském procesu, k němuž se švédská společnost staví pozitivně. Dopis ze Švédska velmi oceňuje Pražskou výzvu a její mezinárodní význam.

XXXXX XXXXXX XXXXX
Milánská výzva

Tak je stručně nazýván text, který koluje mezi zájemci o mírovou problematiku. Jeho plný rázev je "Uvádět helsinskou smlouvu skutečně v život", podtitulek: "Memorandum národům a vládám Evropy". Z textu se dovídáme, že jde o předběžný návrh textu, který připravil malý mezinárodní kolektiv, složený z aktivistů Nezávislé mírové iniciativy z Vídně, iniciativy Dialog mezi Východem a Západem z Berlína, z pařížského CODENE a amsterodamské kanceláře polské Solidarity; jako pozorovatelé se diskuse zúčastnili aktivisté z nizozemské IKV. Návrh memoranda je určen pro mezinárodní konfe-

renci Deset let po Helsinkách, která se má konat 16.-18. května v Miláně. Více než dvacetistránkový text obsahuje tři části: evropská bezpečnost - spolupráce v ekonomii, ekologii, vědě a kultuře - lidská práva, přičemž druhou část považují autoři sami za neúplnou. V Praze vzbudil text zájem a vyvolal diskuse a dokonce i polemiky. Jednou z diskutovaných otázek byl problém - ostatně dosud nevyřešený - jaký vztah má k milánské konferenci, k návrhu memoranda a k případnému budoucímu definitivnímu textu memoranda zaujmout Charta 77 resp. její mluvčí. K tomuto problému se vyjádřil rovněž Ladislav Hejdránek, který vypracoval obsáhlý text /zatím 21 stránek, má být ale další pokračování/, nazvaný Milánská výzva a co je kolem. Hejdránkovu polemiku s textem tzv. Milánské výzvy pro nedostatek místa neuvádíme; zveřejňujeme pouze jeho stanovisko k problému Charta versus mírové hnutí a připomínáme, že i když není ojedinělé, existují ještě jiné, méně "chartisticky ortodoxní" pozice. Také o nich bychom rádi čtenáře informovali, protože diskuse o orientaci je nezbytnou podmínkou každého společenství, tedy i Charty 77.

XXXXX

Ladislav Hejdránek - úryvek z textu "Milánská výzva a co je kolem"

/Po dohodě s autorem mírně upraveno./

Je to vlastně už otřepaná záležitost: ať už to někdo považuje za šťastnou či naopak nešťastnou okolnost, Charta nevznikla ani jako organizace, ani jako hnutí, nýbrž jako stanovisko ve dvou základních bodech, k němuž připojili svůj podpis ti, kteří souhlasili a kteří to považovali pro sebe za únosné vzhledem k možným a pravděpodobným represím. Kdyby politické /a mocenské/ vedení ať už samo nebo prostřednictvím své "administrace" /úřadů apod./ bylo tenkrát přijalo nabízený dialog, velmi rychle by se ukázala nutnost Chartu 77 v nějaké podobě institucionalizovat, a to znamená také formálně demokratizovat. To se však nestalo, a proto není možné Chartu např. rozpustit /zrušit/, ale ani ji vést po nějakých cestách politické nebo jiné transformace, vývoje, toho či onoho kroku vpřed atd. Ačkoli nechybělo pokusů, orientovaných nějakým takovým směrem, přece se nakonec zatím vždy ukázalo, že se to nemůže zdařit.

To pochopitelně vůbec neznamená, že by takových pokroků a vývojových vylepšení a proměn atd. nebylo čas od času sráženo zapotřebí. Ale jedna věc by už měla vejít do krve alespoň všem těm, kdo chtějí být aktivní a něco opravdu potřebného dělat: nedá se to dělat v rámci Charty 77 a pod její střechou, nýbrž mimo ni a ovšem -to je zajisté možné- na její bázi eventuálně s vysloveným odvoláním na ni. Naposledy jsme tuto otázku diskutovali, když bylo zapotřebí odpovědět na "partnerské" dopisy některých mírových skupin. Také jim jsme museli -nebo aspoň někteří z nás- vysvětlit, že pro západní mírová hnutí nejsme z několikařehého důvodu průměrnými partnery. Jedním z těchto důvodů je nezanedbatelná okolnost, že se nemůžeme stát ani mírovou organizací ani mírovým hnutím. Mluvčí Charty 77 nemohou vstoupit do rozhovoru s takovými hnutími apod. jako skuteční partneři. Těmi nejsou a nikdy nemohou být.

V dané chvíli však se dokonce sami mluvčí jen těžko mohou tvářit jako "mrtví brouci". K jistým rozhovorům již došlo, kontakty byly navázány - a bylo by divné na to nenavazovat. Proto si myslím, že dokonce - jsou-li přímo vyzváni -

mohou i mluvčí jakožto mluvčí na takové výzvy nebo dopisy atd. odpovídat "ex cathedra". Ovšem jejich "manévrovací prostor" vskutku není veliký: k otázkám míru se mohou a smějí vyslovovat jen potud, pokud tu zcela úzce souvisí s otázkou lidských práv /eventuálně s otázkou zákonnosti, pokud by se nějaká souvislost našla a pokud by smysluplně vyvstala/. Jestliže byla Milánská výzva Chartě 77 resp. jejím mluvčím přímo adresována, sluší se odpovědět. Ale sluší se také podotknout, že Charta 77 není opravdu vhodný a přiměřený partner /eventuálně zopakovat důvody/ a že by bylo nejlépe, kdyby se vhodný partner také u nás konečně ustavil.

Na "bázi" Charty 77 funguje už několik "pracovních skupin", aniž by se nutně omezovaly na signatáře /takže zároveň představují jakýsi přechod ke společnosti vcelku/. Nejblíže jí snad je VONS, kde v podstatě pracují jen signatáři^{x/} ale přesto VONS nepředstavuje žádný výbor, komisi ani složku Charty. Dost podobně je na tom kruh Infochu; také není žádným orgánem Charty 77 /tam je to už zřetelněji vidět pro každého pozornějšího čtenáře/. A z ostatních iniciativ jsou to některé semináře, aniž by to musely nějak zvlášť demonstrovat. Proto je velmi dobře možné, aby podobným způsobem pracovala skupina pro otázky míru nebo třeba neméně potřebná skupina pro otázky pracovní a odborářské, eventuálně i další.

Proto považují za velmi užitečné, jestliže se doporučuje jako "jediné pozitivní pro všechny zúčastněné přijatelné řešení...", aby se konečně...ustavil nějaký nezávislý mírový výbor, skupina nebo hnutí, které nebudou přímo spojovány s Chartou 77". Sám to také považují za jediné uspokojivé řešení - a také za jediné možné, pokud jde o zmíněnou souvislost.

^{x/} tvrzení autora neodpovídá zcela skutečnosti, mezi členy a zvláště spolupracovníky VONS jsou lidé, kteří nejsou signatáři Charty 77. Pozn.T.A.

xxxxxx
Při zveřejňování případných polemických ohlasů na stat L. Hejdánka mají přednost texty, které svým rozsahem příliš nepřekročí délku právě publikovaného textu.

xxxxxx xxxxxx xxxxxx

Polské hnutí SVOBODA A MÍR

V minulém čísle Info o Ch 77 jsme informovali o uvěznění dvou představitelů hnutí odpíračů vojenské služby v Polsku - Piotra Niemczyka a Jacka Czaputowicze, kteří pracovali zároveň v hnutí Svoboda a mír. Uvádíme nyní překlad ideového prohlášení tohoto hnutí; prohlášení je rozšiřováno spolu s informacemi o odmítání vojenské služby resp. o vrácení vojenských knížek ministru národní obrany. Častým důvodem odmítání vojenské služby je v Polsku text vojenské přísahy se slovy o spolenectví s "bratrskými armádami". Hnutí odpíračů je veřejné, hnutí Svoboda a mír, které je s ním spojeno pracuje částečně v podzemí, i když někteří aktivisté zveřejňují svá jména. Toto hnutí se hlásí k památce Otto Schmika, rakouského vojáka Wehrmachtu, který byl, jak se píše v informacích hnutí, "legálně, v souladu s platnými zákony" zastřelen "za odmítnutí vykonat rozkaz", za to, že "nechtěl zabíjet lidi", a to nedaleko Tarnova, kde se dne 17.11.1985 sešlo na 85 účastníků hnutí Svoboda a mír, aby

uctili jeho památku a zúčastnili mše na jeho počest. Polská policie je krátkodobě zadržela.

Z ideového prohlášení hnutí Svoboda a mír plyne, že v rámci polských nezávislých aktivit půjde o hnutí dost nové a neobvyklé. Mnohé nasvědčuje tomu, že bude mít poněkud "světšší" a snad i méně nacionalistický a konzervativní charakter, než je v zemi zvykem. Deklarovaná snaha spolupracovat se západoevropskými mírovými hnutími je v Polsku, kde se projevují např. větší sympatie pro politiku USA než v sousedním NDR nebo Československu, rozhodně výjimečná.

Svoboda a mír - ideové prohlášení:

Hnutí Svoboda a mír /Wolności pokój/ vzniklo jako výraz přesvědčení, že cíle, které si dosud kladly nezávislé instituce a organizace, nezahrnují mnoho jevů, vůči nimž nesmějí zůstat lidé dobré vůle lhostejní.

Správný je boj za občanská práva, svobodu slova, tisku, shromažďování, svobodu se sdružovat. Oprávněná je aktivita odborů, bránící pracující před vykořisťováním a nespravedlností.

Hodný uznání je postoj katolické církve, která je mluvčím národních aspirací a univerzálních mravních hodnot a která plní tuto úlohu s důstojností instituce s největší společenskou autoritou. Nezbytnou součástí boje za lidská práva je požadavek náboženské svobody, svobody společenských a kulturních iniciativ s církví spojených.

Hnutí Svoboda a mír považuje boj za občanská práva, náboženskou svobodu a národní nezávislost za první základ ke své činnosti.

V této chvíli stojí svět před novým ohrožením válkou, jejíž následky mohou být pro lidskou civilizaci nenapravitelné. Mnoho Poláků si neuvědomuje toto ohrožení a považuje ho jen za výtvor komunistické propagandy. V Polsku si neuvědomujeme stupeň ohrožení jadernou válkou a naléhavost problému militarismu a militaristické výchovy. Snaha o změnu této situace tvoří druhý základ činnosti hnutí Svoboda a mír.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že politické změny, které se obecně pociťují jako nezbytné, jsou přece nedostatečné. Nezaručují totiž, že láska a pravda zavládnou v mezilidských vztazích.

Hnutí Svoboda a mír chce popularizovat znalosti usnadňující člověku nalézt smysl života a své místo ve světě a vycházející ze závěrů křesťanské etiky, humanistické psychologie, východní filozofie a jiných směrů lidského myšlení, které nazírají člověka jako subjekt.

Tím je dán třetí základ, o nějž se chce ve své činnosti hnutí Svoboda a mír opřít.

1. Lidská práva

Vybojování základních lidských práv jako je svoboda vyjadřovat své mínění, možnost neomezeného vytváření odborových svazů a jiných sdružení, úplná náboženská svoboda, je základem jakýchkoliv hlubších společenských přeměn. Neustálé narušování a popírání těchto práv je charakteristickým znakem politického zřízení, v němž žijeme. Zvláštní místo v tomto ohledu zaujímají práva vězňů.

Cílem, na který chce hnutí Svoboda a mír soustředit své úsilí, je, aby vězni svědomí v Polsku a na světě získali odpovídající statut. Je nepřijatelné používat vůči vězňům

fyzického násilí a psychického tlaku. Hnutí Svoboda a mír bude bojovat za práva vězňů, rozšiřovat informace o jejich porušování, organizovat akce v jejich prospěch.

Jsmo proti trestu smrti, který je hanbou současných právních řádů.

Chceme v těchto záležitostech spolupracovat s organizacemi a institucemi, které si vytyčily podobné cíle - jako je např. Amnesty International.

2. Národní osvobození

Hnutí Svoboda a mír bude podporovat boj národů porobených národně nebo ideologicky cizím násilím. V současném světě není myslitelné, aby vůle po národní nezávislosti nenalezla odraz v politické skutečnosti.

Hodné podpory jsou snahy etnických skupin a národnostních menšin o získání autonomie a většího vlivu na vlastní soudy.

Hnutí Svoboda a mír bude organizovat akce solidarity s těmi národy a menšinami, které se dožadují svých práv.

Budeme podporovat národnostní menšiny v Polsku v jejich úsilí o získání autentické kulturní instituce a svých vlastních sdružení.

Zároveň budeme při každé příležitosti působit ve prospěch práv Poláků v těch zemích, kde tvoří menšinu.

3. Ohrožení válkou, mezinárodní mírové hnutí

Největším ohrožením dnešního světa je atomová zkáza; proto budeme působit tak, aby si polská společnost velikost tohoto ohrožení lépe uvědomovala. Militaristická výchova mládeže, podporovaná domovem i školou, se musí změnit.

Hnutí Svoboda a mír považuje za základní prostředek boje se zlem boj bez násilí. Je to nejtěžší, ale nejsprávnější cesta, jíž si společnost může vybojovat svá práva. Je nutné vypracovat metody boje bez násilí; metody, které by byly účinné v podmínkách komunistického totalitarismu.

Uznáváme, že ve výjimečných situacích, např. ohrožení života, zvláště když dochází k masovému vyvražďování /jako židovského národa za druhé světové války nebo Kampučanů za vlády Pol Pota/, má člověk morální právo užít násilí.

Je čas, aby -vzhledem k neúčinnosti vládních aktivit- zahájily samotné společnosti Východu a Západu, které proti sobě mají stanout v případné válce, činnost vedoucí k dialogu a vzájemnému poznání. Zvláště je pro nás důležité sbližení s Němci, s národem, od něhož nás odděluje propast nejnovějších dějin a s nímž nás spojuje společná situace ohrožení.

Hnutí Svoboda a mír považuje za nezbytné demilitarizovat střední Evropu a vytvořit v ní bezatomové pásmo, jehož existence by ohrožení zmenšila, a to za podmínky demokracie zemí Východu.

V nynější situaci, vzhledem k nesouladu mezi cíli státu a cíli národa, znamená zákonem stanovená základní vojenská služba akt znásilňování lidského svědomí.

Povinný text vojenské přísahy v polské lidové armádě, jenž prikazuje věrnost vládě a také spojenectví s tzv. bratřskými armádami, je často v rozporu se svědomím vojáků.

Hnutí Svoboda a mír chce napomoci tomu, aby se formulace vojenské přísahy změnila, aby nebyli ti, kdo chtějí být ve shodě s vlastním svědomím, jako Marek Adamkiewicz, posíláni do vězení.

Mravní, politické nebo náboženské důvody člověku často nedovolují přistoupit na výkon vojenské služby. Hnutí Svo-

boda a mír bude usilovat o to, aby každý bránc v Polsku měl právo nahradit vojenskou službu službou civilní, neohrožující životy jiných, a to podobně, jako tomu je v jiných zemích.

S největší úctou a uznáním pohlížíme na úsilí mnoha organizací, institucí a skupin, které usilují o mír na celém světě. Hnutí Svoboda a mír chce, aby se jeho činnost stala trvalejší součástí těchto snah. Proto si tolik ceníme výrazů podpory a solidarity, které přicházejí od takových mírových organizací v západní Evropě jako je Comité pour le Désarmement Nucléaire en Europe /CODENE/, Interkerkelijk Vredesberaad /IKV/, European Nuclear Disarmament /END/.

Chceme spolupracovat s mezinárodním mírovým hnutím. V této souvislosti je pro nás ovšem zvláště důležité docenění té základní pravdy, že nebudeme účinně odporovat válce, pokud neodstraníme politické systémy opírající se o vnitřní násilí státu vůči občanům.

Pro nás, žijící v podmínkách jednoho z takových systémů, je to první a nejdůležitější cesta vedoucí k obecnému míru. Chceme jít touto cestou se všemi nezávislými mírovými hnutími v Evropě a na světě.

4. Ochrana životního prostředí

Biosféra, vzduch, voda i země jsou stále více ničeny, a proto svoboda musí obsahovat i možnost zvolit si život v neznečištěném prostředí. V současné době je přírodní bohatství plundrováno a přírodní prostředí je neodvratně ničeno, a to vinou krátkozraké politiky vlád. Hlavním původcem je v tomto případě průmysl, snažící se uspořít na zařízení, jež by chránilo životní prostředí před znečištěním. Nepromyšlené hospodaření působí znehodnocení půdy, zánik lesů a zhoršení kvality vody.

Hnutí Svoboda a mír bude usilovat o to, aby společnost byla přesně informována pokud jde o škody na životním prostředí.

V Polsku se jaderná energetika nerozvíjí nijak dynamicky, přesto však, po zkušenostech z jiných zemí, pokusy v tomto směru vzbuzují nedůvěru.

Hnutí Svoboda a mír bude spolupracovat se všemi aktivními lidmi, kteří se stavějí proti zhoršování životního prostředí a proti jaderným zkouškám na celém světě.

5. Hlad ve světě, charitativní pomoc

Hnutí Svoboda a mír považuje hlad v současném světě za hanbu moderní civilizace. Demilitarizace východní Evropy má sloužit nejen ke zlepšení osudu Poláků a sousedních národů, ale má rovněž ušetřit prostředky pro pomoc zemím postiženým bídou a hladomory.

Třebaže charitativní pomoc nemůže být náhradou za nutné struktuální změny, zajišťující člověku život, neexistuje na druhé straně nic, co by mohlo nahradit dobrovolnou pomoc potřebným.

To se týká i lidí postižených nedostatkem, nemocemi nebo samotou v Polsku.

Hnutí Svoboda a mír se hlásí ke spolupráci se všemi organizacemi, které si kladou za cíl pomáhat potřebným.

6. Rozvoj člověka

Moderní člověk stojí před základními otázkami: jaký je smysl lidského života, jak vytvářet své vztahy s nejbližšími a lidmi vůbec, jak si poradit s osobními problémy lidské individuality.

Hnutí Svoboda a mír chce pořádat a podporovat přednáškovou, vydavatelskou a jinou činnost, která pomáhá lidem hledajícím svou životní cestu.

7. Tolerance

Základnou, která umožňuje, aby v rámci hnutí spolupracovali lidé různých světových názorů, je tolerance a vzájemné pochopení pro různé cesty vedoucí k řešení podstatných problémů současného světa.

Spojovat nás naproti tomu bude nesouhlas se zlem, útlakem, netolerancí a lhostejností k utpení.

Gdaňsk, Krakov, Varšava, Vratislav

17. listopadu 1985

Machowa u Tarnova

xxxxx

xxxxx

xxxxx

V samizdatu nově vyšlo...

Milan Jungmann: Kunderovské paradoxy /30 stran A4/ Studie věnovaná tvorbě a osobnosti Milana Kundery

Zuzana Prabcová: Daleko od stromu /1984, 250 stran A5/ Novela ze současnosti o vydařených i nevydařených vzpouřích mladých lidí. Autorka /nar. 1960/ pracuje po maturitě jako uklízečka, svou první /rukopisnou/ prózu Ovčí brána napsala v roce 1981.

Karel Kříž: Jen málo, maličko SMELEJI /červen 1985, 15 stran A4/ Politicko-ekonomická úvaha

Jozef Jablonický: Pán Jablonický, venujte sa histórii /24.1. 1986, 5 stran A4/ Zpráva o zasahování StB do života známého slovenského historika.

xxxxx

xxxxxxx

xxxxx

Krátké zprávy

Errata: V některých vyhotoveních minulého čísla Info o Ch 77 byl v krátké zprávě "Zásahy proti koncertům" chybně uveden název vsi, kde došlo ke zrušení koncertu. Nešlo o Dolany, ale o Bezděkov u Police nad Metují. V tomto vyhotovení Info o Ch 77 je na straně 7 chybně napsáno "aby se těmito odlišnostmi nedali odradit" místo správného "aby se těmito odlišnostmi nedali terorizovat".

xxxxx

Petice z Gottwaldova

Pět gottwaldovských občanů, Stanislav Devátý, Otakar Veverka, Jiří Devátý, Bohumil Charvát a Vladimír Kolínek poslalo ministru kultury dne 20.2.1986 dopis, v němž se kriticky vyjadřují k porušování občanských práv v Československu. Zaměřují se zejména na oblast náboženských svobod, vyjadřují svůj obdiv ke snahám kardinála Tomáška a kritizují postoj kněží z Pacem in Terris, jmenovitě biskupů Jozefa Vrány a Jozefa Ferance. Milana Klusáka vyzývají, aby se zasadil o "propuštění věřících občanů, kteří jsou uvězněni za svou snahu nahradit nedostatek hlavně náboženské literatury nebo kteří popřípadě rozmnožovali práce autorů, kteří nemohou publikovat oficiálně", jmenovitě Pavla Dudra a Jaromíra Němce z Gottwaldova a Jána Vecana z Košic. Dále ministra kultury žádají, aby intervenoval ve prospěch vězněného "Augustina Navrátila z Lutopecen u Kroměříže, který poukazoval na bezpráví vůči některým občanům a usiloval o to, aby věřícím byly poskytovány jejich nejzákladnější pot-

řeby". V dopise se dále požaduje "zastavení všech trest-
ních stíhání za křesťanskou aktivitu a vydávání potřebné
náboženské literatury, tak jak je to, a nejen v západní
Evropě, ale i v Maďarsku, Polsku a NDR" a konečně "prosazo-
vání ducha helsinských dohod v oblasti kultury a nábožen-
ství a ve svobodném přijímání a rozšiřování myšlenek a in-
formací". Kopie dopisu byla zaslána různým státním institu-
cím a třem jmenovaným prelátům. K dopisu gottwaldovských se
připojilo mnoho dalších občanů, zvláště z Prahy, Brna a Olo-
mouce. V Praze petici podepsali mj. Vl. Vodrážková, Jana Ku-
čerová, Jiří Kaplan, Markéta Kaplanová, Jan Vaněk, dr. Vác-
lav Frei, CSc., D. Vozáry, M. Kaplanová, Tomáš Dvořák, Fran-
tišek Jurka, Veronika Vacková, Michaela Freiová, Jan Kaplan,
Hana Kaplanová, Miroslav Vodrážka, František Stárek, Pavel
Vašák, Martin Macůrek, Jiří Kárnet, František Pánek, Václav
Malý, Jiří Gruntorád, Jan Ruml, Petruška Sustrová, Andrej
Stankovič, Václav Benda, Anna Marvanová, Ivan M. Jirous, Mi-
chal Kobal, Petr Uhl, Anna Šabatová ml., Jan Štern, Petr
Cibulka, Petra Hejdánková, Bohumír Hájek, Jiří Ecstür,
Alena Balcarová, Pavla Paloušová, Martin Palouš, Ondřej
Němec, Dana Němcová, Petr Brodský, Jan Litomiský, Jan
Schneider, Jaroslav Kuchýna, David Němec, Markéta Fialková.

XXXXX

XXXXXXX

XXXXXX